

a Múemlékek Országos Bizottsága részéről megtörténtek a helyszíni tanulmányok a Gredistyei Csetátye, az u. n. Muncseli Gredistye emlékeinek kiásatására. Megtörténtek *akkor*, amikor köztudomású volt, hogy az Erdélyi Nemzeti Múzeum érem és régiségtára megkezdte a daciai limes kutatását, megvan erre a maga programja s az anyagiak előteremtésén fáradozik. Megtörténtek *anélkül*, hogy *ezt* az érem- és régiségtárat értesítették volna a tervről, holott annak igazgatója nemcsak múzeumi orsz. felügyelő, hanem a bizottságnak is tagja, akit mindkét, vagy ha jobban tetszik múzeum-igazgatói és egyetemi tanári mivoltában is értesíteni kellett volna erről a tervről.

Volt valami szándékosság ebben az eljárásban? Talán nem; de helyes nem volt semmiesetre. Mert legalább is negligált egy olyan életerős és munkaképes szervet, mint az Erdélyi Nemzeti Múzeum érem- és régiségtára. A nagy feladatok megoldásának első feltétele pedig minden erő felhasználása és minden munkásnak épen a maga helyére való állítása.

Mindezt pedig elmondtuk azért, mert valamiképen nincs az ügy érdekében a pannoniai limeskutatások eredményei előzetes közlésének — monographikus közlések érdekében való — beszüntetése, épen úgy határozottan káros erdélyi területen olyan kutatás a római limes dolgában, amely az Erdélyi Nemzeti Múzeum érem- és régiségtárával nem számol. Az Erdélyi Nemzeti Múzeum érem- és régiségtára — több, mint egy évtizedre terjedő előmunkálatok árán — megtalálta a módját annak, hogy a többi érdekelt múzeummal egyetértően, megfelelő munkafelosztással, ha hosszú időn át is, megoldja ezt a feladatot. Annyit elért, hogy egységes terv és elvek szerint — a szakközönségnek jelentések útján való állandó tájékoztatása mellett — folyik a munka a pannoniai limeszel semmi összefüggést nem mutató daciai limesen. Az ügy érdeke azt kívánja, hogy a munkálatoknak ezt az egységét ötletszerű beavatkozásokkal legalább olyan tényezők ne zavarják, melyeknek az ügy előmozdítása, nem pedig annak káros irányban való befolyásolása a feladata. Minthogy pedig az ügy érdeke ezt kívánja, nincs okunk feltenni, hogy nem úgy lesz.

Kolozsvár, 1911. október.

Dr. Buday Árpád.

† **Ornstein József.** Januárus 31-én Szamosujvár városának egész közönsége, mind megannyi tisztelője kísérte utolsó útjára *Ornstein József* nyug. őrnagyot.

Egész élete nemes tevékenységben telt. el. Mintegy 30 éve történt nyugalomba vonulása óta hazája tudományos kincseit igyekezett felfedni, ismertetni, nemcsak itthon, hanem külföldön is. *A daciai régiségtan*

lelkes, fáradhatatlan és komoly, megbízható munkást veszített benne. Nem tartotta magát szakembernek, pedig munkássága méltó a szakemberhez. Kivált a *Ravennai Névtelen* adatainak alkalmazása tekintetében kifejtett munkásságára gondolunk, melynek eredményei ma is elfogadottak.

Neki köszönhetjük a *Szamosujvár melletti római tábor* helyének megállapítását és nem egy *emlékének* értékes közlését. Ő kezdte meg a tábor felásatását is; fájdalom, munkáját — fedezet hiányában — félbe kellett hagynia, s még nagyobb fájdalom, hogy amikor ismét került fedezet, akkor már az öregség nem engedte, hogy az ásásokban tevékeny részt vegyen. Kárát vallották az ásások. Tudományos érdemeiért a szamosújvári Örmény Múzeum tb. igazgatójának választotta, hazai és külföldi szakemberek nagyrabecsülését nyerte meg.

Emlékét kegyelettel ápoljuk!

† **Joseph Ornstein.** Le 31 janvier dernier, toute la population de Szamosujvár se fit un devoir, en signe de respect, d'accompagner à sa demeure suprême le colonel retraité, M. *Joseph Ornstein.*

Sa vie tout entière fut une longue suite de nobles activités. Depuis sa retraite, prise il y a trente ans environ, il s'efforça de découvrir les trésors scientifiques que recèlent notre pays, et de les faire connaître, aussi bien à l'étranger que chez nous. *L'archéologie de la Dacie* a perdu en lui un travailleur enthousiaste, infatigable, et sérieux, éprouvé. Il ne se considérait pas comme un professionnel, et pourtant ses travaux auraient fait honneur à un homme de métier. Tel est notamment le cas pour ses travaux sur l'emploi des données *Anonyme de Ravenne*, dont les conclusions sont encore admises par nous aujourd'hui.

Nous lui devons aussi la détermination exacte de l'emplacement du *camp romain près de Szamosujvár* ainsi que des communications sur plus d'un *monument* précieux. C'est lui aussi qui commença les fouilles du camp; il dut malheureusement interrompre le travail, faute de ressources; et lorsque l'aide pécuniaire lui fut enfin accordée, il ne put hélas plus, par suite de son âge avancé, prendre une part active aux fouilles nouvelles, au grand détriment de ces fouilles. A cause de ses mérites scientifiques, il avait été élu directeur honoraire du Örmény Múzeum (Musée Arménien) de Szamosujvár. Il s'était acquis la considération des archéologues de notre pays et de l'étranger.

Gardons pieusement sa mémoire!